

**แนวปฏิบัติในการสอบปากคำ
ของพนักงานสอบสวน**

สอบปากคำบุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี

1

ต้องจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์
บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมฟังการสอบสวน

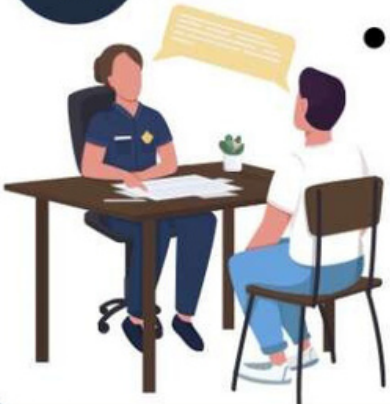
2

จัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงการสอบสวน

ที่มา : กองคดีอาญา สำนักงานกฎหมายและคดี
Criminal Affairs Division

สอบปากคำพยาน

1

- สอบปากคำให้เห็นว่าพยานมีความเกี่ยวข้องกับคดีนี้อย่างไร เป็นประจักษ์พยานหรือพยานแวดล้อม

2

- กรณีพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้ พนักงานสอบสวนต้องจัดหาล่ามแปลในการสอบปากคำ

3

- พยานผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รายงานผลการตรวจไว้แล้ว ไม่ต้องบันทึกปากคำอีก

สอบปากคำผู้ต้องหา

1 หากไม่มีหลักฐานตามสมควร
ว่าผู้ต้องหาคะทำความผิด
ให้แจ้งเพียงว่าถูกกล่าวหาอย่างไร
โดยไม่ต้องแจ้งข้อกล่าวหา

1

2 หากมีพยานหลักฐานตามสมควร
ว่าผู้ต้องหาคะทำความผิด
ให้แจ้งข้อกล่าวหาพร้อมแจ้งสิทธิว่า
ผู้ต้องหาจะมีสิทธิให้การหรือไม่ก็ได้
และมีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ท่ตนไว้ใจเข้าฟัง
การสอบปากคำตนได้

2

3 กรณีผู้ต้องหาให้ปากคำ
แล้วไม่ยอมลงลายมือชื่อ
ให้พนักงานสอบสวนหมายเหตุไว้

3

4 คดีอัตราโทษประหารชีวิต
ก่อนเริ่มถามปากคำต้องถามว่าผู้ต้องหา
มีทนายความหรือไม่
หากไม่มีต้องจัดหาให้

4

ที่มา : กองคดีอาญา สำนักงานกฎหมายและคดี
Criminal Affairs Division

สอบปากคำผู้กล่าวหาต้องสอบสวนให้ปรากฏ

1 คำร้องทุกข์/กล่าวโทษ

1

2

ความเสียหายที่ได้รับ

3 ข้อเท็จจริง/พฤติการณ์

3

4

ชื่อสกุล ตำแหน่งบรรณ
ผู้ต้องหา

5 วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ

5

6

แจ้งสิทธิในคดีอาญา
ให้ผู้กล่าวหาทราบ

7 ความผิดเกี่ยวกับเพศ
ให้พนักงานสอบสวนหญิง
เป็นผู้สอบสวน

7

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน

๑. การสอบสวน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๑๑) การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพินิจความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

การสอบสวนให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในที่ใด เวลาใด และแต่จะเห็นควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย(มาตรา ๑๓๐)

กรณีคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การสอบปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้ (มาตรา ๑๓๓)

กรณีคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการชุลมุนต่อสู้ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือคดีความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอ การสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใด อาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวน โดยมีให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงานสอบสวนและห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา ๑๓๓ ทวิ)

๒. อำนาจการสอบสวน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๑ พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ

กรณีรวบรวมหลักฐาน กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพินิจให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

๓. พนักงานสอบสวนไม่ทำการสอบสวน

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๒ พนักงานสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนในกรณีต่อไปนี้ก็ได้

(๑) เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ยอมร้องทุกข์ตามระเบียบ

(๒) เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเสียเองโดยมิได้ร้องทุกข์ก่อน

(๓) เมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์ หรือบุคคลที่กล่าวโทษด้วยปากไม่ยอมบอกว่าเขาใครหรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษหรือบันทึกคำกล่าวโทษ

๔.การแจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

“คำร้องทุกข์” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๗) หมายถึง การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

“คำกล่าวโทษ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒(๘) หมายถึงการที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓ ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ คำร้องทุกข์นั้นต้องปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิดพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำลง ความเสียหายที่ได้รับและชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้

คำร้องทุกข์นี้จะทำเป็นหนังสือหรือร้องด้วยปากก็ได้ ถ้าเป็นหนังสือต้องมีวันเดือนปีและลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าร้องด้วยปากให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวันเดือนปีและลงลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในบันทึกนั้น

๕.การถอนคำร้องทุกข์

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๖ ผู้ร้องทุกข์จะแก้คำร้องทุกข์ระยะใด หรือจะถอนคำร้องทุกข์เสียเมื่อใดก็ได้

ในคดีซึ่งมิใช่ความผิดต่อส่วนตัว การถอนคำร้องทุกข์เช่นนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนที่จะสอบสวน

แนวทางการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน

๑.ผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษที่สถานีตำรวจ

เอกสารที่ต้องนำมาด้วย

๑.บัตรประจำตัวประชาชน ถ้าไม่มีให้นำเอกสารที่ทางราชการออกให้ เช่น หนังสือเดินทาง, ใบอนุญาตขับขี่ หรือตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนราษฎร

๒.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหา (ถ้ามี)

๓.เอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่กล่าวหาทั้งหมด เช่น หลักฐานการโอนเงิน หลักฐานการหลอกลวง ประกาศเชิญชวน ภาพแชททางออนไลน์ เป็นต้น

๔.บันทึกรายละเอียดข้อเท็จจริงตามลำดับเหตุการณ์เรียงตามวันเวลา (ถ้ามี)

๕.หนังสือมอบอำนาจ(ถ้ามี)

๑.๑การสอบสวนปากคำผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต้องตอบคำถามดังนี้

๑.ท่านเคยมาร้องทุกข์ ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมายมาก่อนหรือไม่

๒.ท่านเป็นผู้เสียหายเองหรือไม่ หรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหาย ผู้เสียหายเป็นใคร มาพบพนักงานสอบสวนมีความประสงค์ใด (แจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย จนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือไม่)

๓.ท่านได้รับความเสียหายอย่างไร

๔.เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

๕.คำถามอื่น ๆ ตามที่พนักงานสอบสวนสอบถาม โดยตอบคำถามตามความเป็นจริงทุกประการ

๒. ผู้ที่ถูกพนักงานสอบสวนเรียกให้มาพบเนื่องจากเป็นพยาน/เป็นผู้ต้องสงสัย/เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการถูกกล่าวหาแต่ยังไม่มี การแจ้งข้อกล่าวหา

เอกสารที่ต้องนำมาด้วย

๑. บัตรประจำตัวประชาชน ถ้าไม่มีให้นำเอกสารที่ทางราชการออกให้ เช่น หนังสือเดินทาง, ใบอนุญาตขับขี่ หรือตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนราษฎร

๒. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการชี้แจงข้อเท็จจริงที่ถูกกล่าวหาหรือเป็นพยาน เช่น หลักฐานการโอนเงิน หลักฐานการหลอกลวง ประกาศเชิญชวน ภาพแชททางออนไลน์ หนังสือสัญญาต่าง ๆ เป็นต้น

๓. บันทึกรายละเอียดข้อเท็จจริงตามลำดับเหตุการณ์เรียงตามวันเวลา (ถ้ามี)

๒.๑ การสอบสวนปากคำผู้ที่ถูกพนักงานสอบสวนเรียก ต้องตอบคำถามดังนี้

๑. ท่านเคยรู้จักกับผู้กล่าวหาหรือพยานคนใดในคดีนี้หรือไม่ รู้จักอย่างไรให้อธิบาย ความสัมพันธ์ก่อนเกิดเหตุในคดี

๒. เกี่ยวกับกรณีที่ถูกกล่าวหา ท่านเกี่ยวข้องอย่างไร และรู้เห็นเหตุการณ์ใดบ้าง หรือชี้แจงข้อเท็จจริงอย่างไร

๓. เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

๔. คำถามอื่น ๆ ตามที่พนักงานสอบสวนสอบถาม โดยตอบคำถามตามความเป็นจริงทุกประการ

๓. การสอบปากคำผู้ต้องหา

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔ เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว ชื่อรอง ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ

๓.๑ การแจ้งสิทธิผู้ต้องหา

ผู้ต้องหา มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ก็ได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การถ้อยคำที่ผู้ต้องหาให้การนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ต้องหา มีสิทธิให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ และถ้าผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษ

๔. การสอบสวนปากคำบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การถามปากคำและการสืบพยานเด็ก กำหนดวิธีปฏิบัติในการถามปากคำ การชี้ตัวผู้ต้องหาของผู้เสียหายหรือพยานการสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี รวมทั้งการสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องมีนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย โดยมีมุ่งหมายมิให้เด็กได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและสภาวะทางจิตใจจากกระบวนการยุติธรรม การดำเนินการดังกล่าวเฉพาะคดีที่กฎหมายกำหนดดังต่อไปนี้

๑. คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ

๒. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันมิใช่ความผิดที่เกิดจากการข่มขืนต่อผู้

๓. ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ

๔. ความผิดฐานกรรโชก ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา

๕. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี

๖. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก

๗. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

๘. คดีความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก ซึ่งผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอการ
วิธีการสอบปากคำบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี (ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ)

๑. ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

๒. ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการ
ถามปากคำเด็กนั้น และ

๓. ในกรณีที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เห็นว่าการถามปากคำเด็กคนใดหรือคำถามใด อาจจะ
มีผลกระทบกระเทือนต่อจิตใจเด็กอย่างรุนแรง ให้พนักงานสอบสวนถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคม
สงเคราะห์เป็นการเฉพาะตามประเด็นคำถามของพนักงานสอบสวน โดยมีให้เด็กได้ยินคำถามของพนักงาน
สอบสวนและห้ามมิให้ถามเด็กซ้ำซ้อนหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

๔. ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องแจ้งให้นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็ก
ร้องขอและพนักงานอัยการทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กทราบถึงสิทธิที่จะได้รับการ
ช่วยเหลือคุ้มครองและได้รับการเยียวยาความเสียหายตามกฎหมาย

การตอบคำถามของพนักงานสอบสวนสามารถตอบคำถามพร้อมอ้างถึงพยานบุคคล/พยานเอกสาร
หรือวัตถุพยานใด ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำผู้มาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษที่สถานีตำรวจ

พนักงานสอบสวน

ผู้เสียหายมาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

สอบปากคำผู้เสียหายหรือผู้มาร้องทุกข์กล่าวโทษ
เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น
ดังนี้

๑. พฤติการณ์และการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นและได้รับความ
เสียหายอย่างไร

๒. วันเดือนปี สถานที่เกิดเหตุ

๓. คำถามอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำพยาน

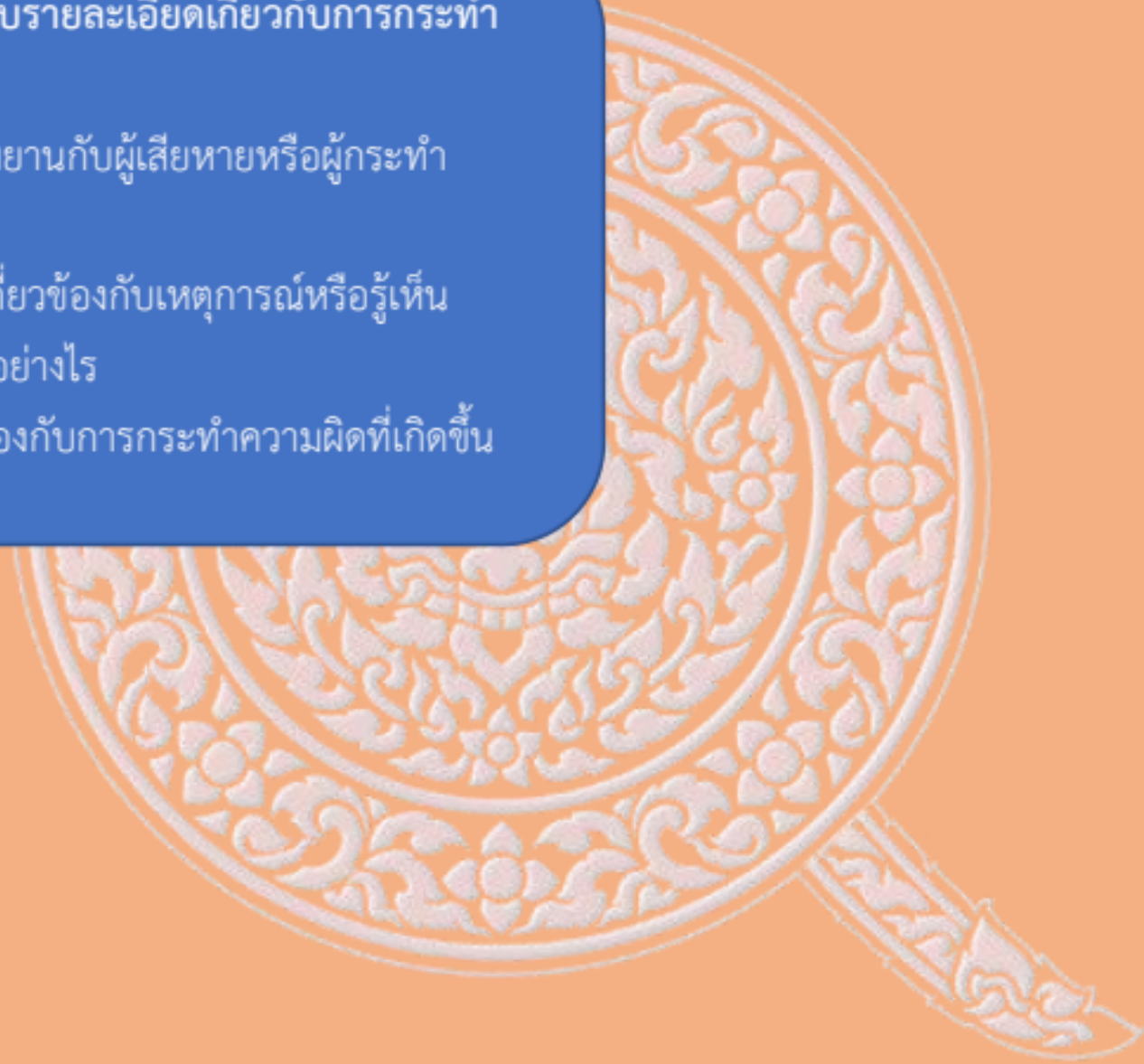
พนักงานสอบสวน

พยานที่ถูกเรียกมาพบ

สอบปากคำพยานเพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำ
ความผิดที่เกิดขึ้น ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ของพยานกับผู้เสียหายหรือผู้กระทำ
ความผิด
๒. สอบถามเกี่ยวกับเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือรู้เห็น
เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร
๓. คำถามอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำผู้ต้องหา

พนักงานสอบสวน

ผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา

๑. สอบถามชื่อสกุล ที่อยู่
๒. แจ้งให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดและแจ้งข้อกล่าวหาให้ทราบ
๓. แจ้งสิทธิในชั้นสอบสวนให้ผู้ต้องหาทราบ
๔. สอบสวนว่าได้กระทำความผิดตามที่ถูกล่าวหาหรือไม่ โดยให้โอกาสผู้ต้องหาแก้ข้อกล่าวหาและที่แสดงข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์แก่ตน

แนวปฏิบัติในการสอบปากคำบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

พนักงานสอบสวน

บุคคลอายุไม่เกิน ๑๘ ปี

แจ้งสิทธิให้บุคคลดังกล่าวทราบดังนี้

๑. ให้พนักงานสอบสวนแยกกระทำเป็นส่วนสัดส่วนในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก
๒. ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วยในการถามปากคำเด็กนั้น และ
๓. สิทธิในการตอบคำถามผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์
๔. สิทธิที่จะไม่ตอบคำถามที่ซ้ำซ้อนกันหลายครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร
๕. สอบปากคำเกี่ยวกับเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือรู้เห็นเหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร

มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวน

มาตรการควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา

การควบคุม ตรวจสอบ หลังจากการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การควบคุมการสอบสวน และ ระยะเวลาการสอบสวน (โดยย่อ) มีดังนี้

1. การควบคุม ตรวจสอบ หลังจากการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ

- พงส. ต้องบันทึกข้อมูลลงในบันทึกการตรวจสำนวนการสอบสวน ติดไว้ที่หน้าปกสำนวนการสอบสวน แล้วให้เสนอ หน.งานสอบสวน ตรวจสอบ แนะนำ สั่งการเบื้องต้น ภายใน **3 วัน**
- เมื่อ หน.งานสอบสวน หรือ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป แนะนำสั่งการไว้ในบันทึกนั้นแล้ว พงส. ต้องรีบดำเนินการโดยเร็ว พร้อมบันทึกผลการดำเนินการ และเหตุขัดข้องไว้ และบันทึกพนักงานสอบสวน ไว้เป็นหลักฐานด้วย
- หน.หน่วยงาน มีหน้าที่ จัดทำสมุดสถิติคดีที่ต้องทำสำนวนการสอบสวน ไว้ประจำที่ทำการ
- พงส. มีหน้าที่จัดทำสมุดบันทึกคดีที่ตนสอบสวน และเตรียมสำนวนการสอบสวน พร้อมให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นตรวจได้ตลอดเวลา

2. การควบคุมการสอบสวน

- ความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้างหรือเชื่อว่าได้เกิด หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูกจับ ภายในเขตอำนาจของ พงส. หากได้เริ่มสอบสวนไปแล้ว พงส.ผู้นั้นเป็น พงส.ผู้รับผิดชอบ เว้นแต่ พงส.ฝ่ายปกครองได้ทำการ

สอบสวนคดีความผิดอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ แล้ว

- แต่ถ้าเป็น พงส. ฝ่ายอื่นซึ่งไม่ใช่ตำรวจ ประสงค์เข้าร่วมสอบสวน ให้ หน.หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน รายงานตามลำดับชั้นถึง ผบ.ตร. เพื่อขออนุมัติ เว้นแต่เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนด
- ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการควบคุม ตรวจสอบ แนะนำให้การสอบสวนดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนโดยเรียบร้อย มิชักช้า หากมีเหตุผลอันสมควรเพื่อความเรียบร้อยจะเข้าดำเนินการสอบสวนด้วยตนเองก็ได้

ผู้มีอำนาจควบคุม ตรวจสอบ และเร่งรัดการสอบสวน

- (1) **หน.งานสอบสวน** ตรวจสอบจำนวนการสอบสวนและสมุดบันทึกคดี ทุกกระยะ ๆ ละไม่เกิน **15 วัน**
- (2) **หน.หน่วยงาน** ที่มีอำนาจสอบสวนตรวจสอบจำนวนการสอบสวน ทุกกระยะ ๆ ละ ไม่เกิน **30 วัน**
- (3) **ผบก. หรือ รอง ผบก. หรือ พงส.ผบช.** ที่ได้รับมอบหมาย ตรวจสอบจำนวนการสอบสวน ทุกกระยะ ๆ ละ ไม่เกิน **3 เดือน**

- ให้ พงส. เก็บบันทึกการตรวจสอบจำนวนการสอบสวนไว้กับสำเนาสำนวนฯ และมอบให้ หน.หน่วยงานเก็บรักษาไว้อย่างเป็นระบบ

- หัวหน้าพนักงานสอบสวน ได้แก่ หน.สภ. , หน.หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวน, ผบก., ผบช. รวมถึงผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งข้างต้น เป็น หน.พงส. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 วรรคสี่ และ มาตรา 140 (ป.วิ อาญา ม.18 ว.4 "ในเขตท้องที่ใดมี พงส. หลายคน การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้นหรือผู้รักษาราชการแทน // ม.140 "เมื่อ พงส.ผู้รับผิดชอบในการสอบสวน เห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ (1) ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด...")

- ส่วน ผบ.ตร.หรือผู้รักษาราชการแทนเป็นหน.พงส.ทั่วราชอาณาจักรและมีอำนาจสั่งการเกี่ยวกับคดีในทุกกรณี และ

- ให้ หัวหน้าพนักงานสอบสวน มีอำนาจมอบหมายให้ข้าราชการตำรวจที่มียศตั้งแต่ ร.ต.ต.หรือเทียบเท่าขึ้นไปในสังกัด ทำหน้าที่สอบสวนในเขตท้องที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ ตาม สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

อำนาจการควบคุมการสอบสวน

ในกรณีมีการร้องเรียนขอความเป็นธรรม หรือเห็นว่าเป็นการสมควร ผบก. ผบช. ผบ.ตร. หรือผู้รักษาราชการแทน แล้วแต่กรณี เรียกให้ หน.หน่วยงาน พร้อมสำนวนการสอบสวน มาตรวจพิจารณา ให้คำแนะนำและเร่งรัดการดำเนินการได้ ถ้าเห็นว่าไม่เป็นผล มีอำนาจเข้าควบคุมการสอบสวน สั่ง พงส. ตามที่เห็นควร สั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว สั่งเปลี่ยนตัว พงส. หรือสั่ง พงส.อื่น เข้าร่วมทำการสอบสวน

ข้อควรปฏิบัติในการตรวจสอบจำนวนการสอบสวน

(1) **ตรวจความสมบูรณ์ว่า** เป็น พงส. มีอำนาจหน้าที่และเขตอำนาจ ตลอดจนมีข้อจำกัดหรือไม่ , มีผู้เสียหาย ผู้ร้องทุกข์หรือผู้กล่าวโทษหรือไม่ , คดีความผิดอันยอมความได้ มีผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ไว้หรือไม่ การมอบอำนาจให้ร้องทุกข์เป็นไปโดยถูกต้องหรือไม่ คดีขาดอายุความหรือไม่ เป็นต้น

(2) **ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานต่าง ๆ** ว่า คำให้การ พยานเอกสาร บันทึกรายงานของเจ้าหน้าที่ ร่องรอยพยานวัตถุ ได้แสดงข้อเท็จจริงอย่างใด รับฟังเป็นข้อยุติได้แล้วหรือไม่ มีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด มีข้อพิรุธ หรือข้อโต้แย้งอย่างไร

เพื่อจะได้แนะนำ สั่งให้สอบสวนเพิ่มเติม เพื่อปรับกับข้อกฎหมายว่า ได้มีการกระทำผิดตามที่

กล่าวหาหรือไม่ ผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดตามบทบัญญัติใด มีเหตุอันควรไม่ต้องรับโทษ ยกเว้นโทษ ยกโทษลดโทษหรือเพิ่มโทษหรือไม่ มีเหตุอันควรขอให้รับทรัพย์สิน ตลอดจนขอให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือไม่ หากยังมีความบกพร่องหรือข้อสงสัยบางประการยังไม่เป็นที่กระจ่างชัด ผู้ตรวจสำนวนจะต้องสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมจนสิ้นกระแสความ

3. ระยะเวลาการสอบสวน

3.1 สำนวนคดีอาญาทั่วไป และสำนวนคดีจราจรทางบก

คดีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด แบ่งเป็น 2 กรณี

(1) ไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

- คดีอาญาทั่วไป คดีจราจรทางบก จะต้องสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่า **3**

เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

- คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่า **1 ปี** นับตั้งแต่วันที่รับคำร้อง

ทุกข์หรือกล่าวโทษ

ให้เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. แล้วส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการ

(2) มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม

- ให้ พงส. สืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ และภายใน **30 วัน** นับตั้งวันครบ

ระยะเวลาตาม (1) ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลหรือความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. ให้พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ครั้งแรกไม่เกิน **3 เดือน** หลังจากครบกำหนดเวลาแล้ว ให้ขอขยายไปยัง หน.หน่วยงาน เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายเวลาได้ครั้งละไม่เกิน **3 เดือน** ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. จะสั่งการเป็นอย่างอื่น

คดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ แบ่งเป็น 2 กรณี

(1) ไม่มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป

- คดีอาญาทั่วไป คดีจราจรทางบก จะต้องสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่า **2**

เดือน นับตั้งแต่วันที่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ

- คดีอุกฉกรรจ์ จะต้องสืบสวนสอบสวนไม่น้อยกว่า **3 เดือน** นับตั้งแต่วันที่รับคำร้อง

ทุกข์หรือกล่าวโทษ

(2) มีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ต้องทำการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม

- ให้ พงส. สืบสวนสอบสวนได้ภายในอายุความ และภายใน **10 วัน** นับตั้งวันครบ

ระยะเวลาตาม (1) ให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมด้วยเหตุผลหรือความจำเป็นไปยังผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. ให้พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ครั้งแรกไม่เกิน **3 เดือน** หลังจากครบกำหนดเวลาแล้ว ให้ขอขยายไปยัง หน.หน่วยงาน เพื่อพิจารณาอนุมัติให้ขยายเวลาได้ครั้งละไม่เกิน **3 เดือน** ตามเหตุแห่งความจำเป็นจนกว่าการสอบสวนจะเสร็จสิ้น เว้นแต่ ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. จะสั่งการเป็นอย่างอื่น

คดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว หรือถูกมัดฟ้อง หรือถูกมัดฟ้องฝากขัง หรือฝากขังในระหว่างสอบสวน

ให้สอบสวนเสร็จสิ้นไปก่อนที่จะครบอำนาจมัดฟ้อง หรือฝากขัง โดยให้กระทำในกรณีความจำเป็นเพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้นเท่านั้น กรณีที่ศาลไม่อนุญาต หรือขาดมัดฟ้อง ฝากขัง หรือเมื่อครบกำหนด

แล้ว แต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น ให้ หน.หน่วยงาน รับรายงาน ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. ทราบทันที เพื่อหาทางแก้ไขมิให้การสอบสวนต้องเสียหาย และให้พิจารณาว่า พงส. มีข้อบกพร่องในการสอบสวนหรือไม่

คดีที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว

คดีอาญาทั่วไป คดีจราจรทางบก ให้เสร็จสิ้นภายใน **2 เดือน** และคดีอุกฉกรรจ์ ให้เสร็จสิ้นภายใน **3 เดือน** นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว หากมีเหตุจำเป็นให้เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกได้ตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน **30 วัน** รวมแล้วต้องไม่เกิน **6 เดือน** นับตั้งแต่วันที่ผู้ต้องหาได้รับการปล่อยชั่วคราว โดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

เมื่อทำการสอบสวนครบ **6 เดือน** แต่การสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ ให้ หน.หน่วยงาน บันทึกเหตุแห่งความจำเป็นไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วส่งตัวผู้ต้องหาไปศาลเพื่อยื่นคำร้องขอหมายขังผู้ต้องหา ตามบทบัญญัติ มาตรา ๘๗ วรรคสี่ ถึงวรรคเก้า แห่ง ป. วิ อาญา โดยให้ หน.หน่วยงาน หรือ หน.พนักงานสืบสวนสอบสวน ไปด้วยตนเอง หากศาลไม่อนุญาต ให้รับรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. ให้หาทางแก้ไข และพิจารณาว่าพนักงานสอบสวนมีข้อบกพร่องในการสอบสวนจนเป็นเหตุให้ศาลไม่อนุญาตหรือไม่ และรับรายงานให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบทันทีด้วย

คดีที่ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม

คดีอาญาทั่วไป คดีจราจรทางบก ให้เสร็จสิ้นภายใน **2 เดือน** และคดีอุกฉกรรจ์ ให้เสร็จสิ้นภายใน **3 เดือน** นับตั้งแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม หากมีเหตุจำเป็นให้เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง ผบก. หรือ ผบช. สำหรับหน่วยงานซึ่งขึ้นตรงต่อ ผบช. มีอำนาจพิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนต่อไปอีกได้ตามความจำเป็นได้ครั้งละไม่เกิน **30 วัน** รวมแล้วต้องไม่เกิน **6 เดือน** นับตั้งแต่วันที่แจ้งข้อหาโดยไม่มีการจับกุม โดยบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นในการอนุมัติแต่ละครั้งไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

3.2 สำนวนชั้นสรุปพิพากษา

- ในกรณีที่มีความตายผิดธรรมชาติ (โดยทั่วไป) ให้ทำสำนวนชั้นสรุปพิพากษาให้เสร็จภายใน **30 วัน** นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากมีเหตุจำเป็นให้เสนอ ผบก. พิจารณาอนุมัติขยายเวลาการสอบสวนได้ตามความเหตุผลและความจำเป็น โดยให้ พงส. บันทึกเหตุผลและความจำเป็นทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

- ในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าพนักงาน.. หรือตายอยู่ในระหว่างการควบคุมของเจ้าพนักงาน.. ซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ ให้ รong ผบก. หรือ พงส.ผบช. ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ผบก. ทำการสอบสวนด้วยตนเอง และให้แจ้งพนักงานอัยการเข้าร่วมกับสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน **30 วัน** นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีความจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกิน **๒ ครั้ง** ครั้งละไม่เกิน **30 วัน** โดยขอขยายไปยัง ผบก. พร้อมเหตุขัดข้องที่สอบสวนไม่เสร็จ ให้ ผบก.พิจารณาอนุมัติขยายเวลาได้ตามความจำเป็น และให้ พงส. บันทึกเหตุผลและความจำเป็นทุกครั้งไว้ในบันทึกพนักงานสอบสวน

3.3 คดีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานสืบสวนสอบสวน ระยะเวลาสอบสวนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และรับสอบสวนให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว